

Udgangspunktet for denne diskussion må være hensynet til begreberne nærhed og bæredygtighed. Begrebet nærhed tilsiger, at beslutningerne skal træffes så tæt på den berørte befolkning som muligt, altså en høj grad af hjemmestyre eller suverænitet. Modsat kan princippet om bæredygtighed trække i den modsatte retning. Løsning af nogle samfundsopgaver kan fordrer en robust samfundsøkonomi eller et befolkningstal af en betydelig størrelse. I sådanne tilfælde kan fællesskabsløsninger af samfundsopgaverne være til gensidig fordel.

Beslutningen om graden af suverænitet skal naturligvis træffes i fællesskab, og Det Konservative Folkeparti deltager gerne i diskussionen, men initiativet til diskussionen må komme fra henholdsvis Færøerne eller Grønland, og til syvende og sidst må beslutningen om graden af suverænitet træffes i Grønland og på Færøerne.

Det Konservative Folkeparti siger altså ja til rigsfællesskabet ud fra de retningslinjer, som jeg her har gjort rede for. De er historisk betingede og værdifulde. Spørgsmål om rigsfællesskab skal behandles med omhu; falder fællesskabet først på gulvet, vil det formentlig være umuligt at genoprette.

Afslutningsvis skal jeg blot gøre opmærksom på, at vi ikke kan støtte det forslag til vedtagelse, som er fremsat af Dansk Folkeparti.

Aage Frandsen (SF):

Færøernes og Grønlands forfatningsmæssige forhold fremgår dels af grundloven fra 1953 og dels af hjemmestyrelovene for henholdsvis Færøerne og Grønland. Og uanset at hjemmestyrelovene er vedtaget af det danske Folketing, har hjemmestyret en sådan forfatningsmæssig fundering, at Folketinget ved lov efter vores opfattelse – og der knytter vi os til en række forfatningsteoretikere – ikke kan ændre hjemmestyret på en sådan måde, at selvstændigheden bliver væsentligt reduceret. Altså uanset at Folketinget har vedtaget loven, kan Folketinget efter vores opfattelse ikke trække den tilbage.

Det vil sige, at fra det danske Folketing har vedtaget hjemmestyret for Færøerne og Grønland, har disse to områders selvstyre udviklet sig forfatningsmæssigt på en sådan måde, at man med rette kan tale om et rigsfællesskab i dag, hvor Danmark og Færøerne og Grønland på en række områder indgår på lige fod. Men det er altså kun på en række områder, for i en række andre henseender er der ikke tale om et

ligeværdigt samarbejde, fordi Folketinget lovgiver på en række områder, som vedrører hele rigsfællesskabet.

Det er efter SF's opfattelse helt centralt, at graden af selvstyre, som Færøerne og Grønland ønsker, skal afgøres af henholdsvis færingerne og grønlænderne. Ønsker Færøerne og/eller Grønland øget selvstændighed, skal det tredje medlem af rigsfællesskabet, Danmark, naturligvis ikke modsætte sig dette. Men netop fordi det er op til Færøerne og Grønland selv at træffe beslutning herom, skal Folketinget, altså det tredje medlem af rigsfællesskabet, Danmark, ikke forcere noget frem.

Kommer der ønsker fra Færøerne og/eller Grønland om, at der laves undersøgelser med henblik på øget selvstyre, skal disse ønsker efter SF's opfattelse selvfølgelig imødekommes. Og kommer der forslag om øget selvstyre, skal regeringen og Folketinget naturligvis gå ind i forhandling herom.

SF har i den forbindelse med interesse studeret koalitionsaftalen af 9. maj 1998 mellem de tre selvstyreparter og landsstyreparter på Færøerne, hvor det bl.a. hedder – jeg citerer:

»Færingerne er ét folk, og Færøerne er ét land, og koalitionen af denne suverænitet.«

Endvidere står der, at forhandlingerne mellem Grønland og Færøerne – og så citerer jeg – »... har det formål, at Færøerne gøres selvstændigt og suverænt.« Samtidig fremhæves det, at der er forretningsområder, der bør kunne uddelegeres til den danske stat til administration.

Med andre ord læser vi aftalen på den måde, at suveræniteten ligger hos Færøerne, som kan delegere forretningsområder til den danske stat og altså ikke omvendt, altså den modsatte tænkning af det, som var tilfældet i 1948 i forbindelse med hjemmestyreordningens indførelse.

Sådan skal det selvfølgelig også være, hvis Færøerne skal være suverænt, og tilsvarende, hvis der var tale om Grønland. Det er vi helt med på, hvis det er det, det færøske folk og også grønlænderne ønsker.

SF ser frem til, at forhandlingerne mellem den danske regering og det færøske landsstyre resulterer i øget selvstyre og gerne den suverænitet, som man taler om i koalitionsaftalen, og det tilsvarende kan der være tale om for Grønlands vedkommende.